

به نام خدا
دانشگاه آزاد اسلامی استهبان
دانشکده پرستاری و مامایی

طرح درس (Lesson Plan)

نام درس : بارداری و زایمان ۱- بارداری طبیعی	نوع درس : نظری	تعداد واحد : ۲
مقطع و رشته تحصیلی فراگیران : کارشناسی پیوسته مامایی ترم ۳	مدرس : مهنازجانثار	
دروس پیش نیاز : دروس علوم پایه		
نیمسال تحصیلی : ۹۷-۹۸-۱	تاریخ شروع کلاس : ۹۷/۶/۲۷	تاریخ پایان کلاس : ۹۷/۱۰/۱۱
مشخصه درس : ۵۴۴	روز و ساعت برگزاری : سه شنبه ۱۵:۴۵ الی ۱۹	
مکان برگزاری : ساختمان مدرس ، کلاس ۴	مسئول درس : جانثار	
روز و ساعت حضور مسئول درس : ۹:۱۵ سه شنبه الی ۱۷:۳۰ چهارشنبه	تاریخ امتحان پایان ترم :	

شرح درس : شناخت کامل از فیزیولوژی حاملگی، اهمیت بهداشت و تغذیه زنان باردار، اصول مراقبتهای دوران بارداری، تشخیص موارد غیر طبیعی در بارداری و اقدامات لازم ، آموزش بهداشت به مادر و خانواده در زمینه مسائل جسمانی، روانی، اجتماعی و عاطفی و مذهبی

عنوان جلسه : علم مامائی ، جایگاه ماما، شاخص های بهداشتی ، تشریح بافت نرم دستگاه تناسلی داخلی و خارجی زنانه شماره جلسه : ۱
هدف کلی : آشنایی با علم مامائی و اهداف آن ، نقش و جایگاه ماما و شاخص های بهداشتی مهم در مامایی، شناخت ساختمان بافت نرم دستگاه تناسلی داخلی و خارجی زنانه (فرج ، واژن ، رحم ، لوله های فالوپ، تخمدانها ، رباطها و کف لگن)
اهداف رفتاری : ۱- مامائی را تعریف نماید. ۲- اهداف علم مامائی را بیان نماید. ۳- جایگاه ماما در سیستم ارائه مراقبتها را شرح دهد. ۴- شاخص های بهداشتی مهم در مامایی (تولد ، مرگ جنینی و نوزادی و مادری ، تولد ترم و پره ترم و پست ترم و...) را شرح دهد. ۵- تاثیر خدمات مامایی بر شاخص های بهداشتی را بیان نماید. ۶- ساختمان بافت نرم دستگاه تناسلی داخلی و خارجی زنانه (فرج ، واژن ، رحم ، لوله های فالوپ، تخمدانها ، رباطها و کف لگن) را با استفاده از مولاژ و اسلاید توضیح دهد .
روش تدریس : نمایش اسلاید ، سخنرانی ، بحث گروهی، پرسش و پاسخ ، استفاده مستقیم از کتابهای مرجع بخصوص بارداری و زایمان ویلیامز، Case Presentation و مولاژ دستگاه تناسلی داخلی و خارجی زنانه
حیطه یادگیری : شناختی و روانی حرکتی

عنوان	جلسه: ساختمان	لگن	استخوانی	،	انواع	لگن
شماره جلسه: ۲						
هدف کلی:	شناخت ساختمان لگن استخوانی و انواع لگن					
اهداف رفتاری:	۱- ساختمان لگن، تنگه ها و اقطار آن را با استفاده از اسلاید و مولاژ نشان دهد. ۲- انواع لگن و تفاوت‌های آنها را با استفاده از اسلاید و مولاژ توضیح دهد.					
روش تدریس:	نمایش اسلاید، سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ، استفاده مستقیم از کتابهای مرجع بخصوص بارداری و زایمان و ویلیامز و مولاژ لگن استخوانی					
حیطه یادگیری:	شناختی و روانی حرکتی					

عنوان جلسه: فیزیولوژی سیکل قاعدگی	شماره جلسه: ۳
هدف کلی:	شناخت فیزیولوژی سیکل قاعدگی (عملکردهای هیپوتالاموس، هیپوفیز، تخمدانها و اندومتر رحم)
اهداف رفتاری:	۱- عملکردهای هیپوتالاموس، هیپوفیز، تخمدانها و اندومتر رحم در سیکل قاعدگی را توضیح دهد. ۲- در مورد سیکل قاعدگی منتهی به حاملگی توضیح دهد.
روش تدریس:	نمایش اسلاید، سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ
حیطه یادگیری:	شناختی

عنوان جلسه: جفت، پرده های جنینی، مایع آمنیون، بند ناف و هورمونهای جفتی	
هدف کلی:	آشنایی با نحوه تشکیل جفت، پرده های جنینی، مایع آمنیون، بند ناف، و عملکردهای آنها و نحوه تولید و عملکرد هورمونهای جفتی
شماره جلسه: ۴	
اهداف رفتاری:	۱- نحوه شکل گیری جفت را شرح دهد. ۲- ویژگیهای شیمیایی هورمونهای پروتئینی جفت را بیان نماید. ۳- عملکردهای بیولوژیک HCG را شرح دهد. ۴- اعمال متابولیک HPL را بیان نماید. ۵- در مورد سایر هورمونهای پروتئینی جفت از قبیل ریلکسین ادرنو کورتیکوتروپین جفتی و... توضیح دهد. ۶- در مورد نحوه تولید پروژسترون در جفت توضیح دهد. ۷- بیوسنتز استروژن در جفت را شرح دهد. ۸- وضعیتهای جنینی موثر بر تولید استروژن را تشریح نماید. ۹- در مورد ساختار و عملکرد بندناف توضیح دهد. ۱۰- مشخصات پرده های جنینی و عملکرد آنها را بیان نماید. ۱۱- مشخصات مایع آمنیون و عملکرد آن را بیان نماید.
روش تدریس:	نمایش اسلاید، سخنرانی، پرسش و پاسخ، استفاده مستقیم از کتابهای مرجع بخصوص بارداری و زایمان و ویلیامز
حیطه یادگیری:	شناختی

عنوان	جلسه: امبریونز	وتکامل	مورفولوژیک	جنین
شماره جلسه: ۵				
هدف کلی:	آشنایی با چگونگی تکامل دستگاههای مختلف بدن جنین: تکامل عملکردی قلب و عروق، گردش خون و خونسازی در جنین، نحوه محاسبه تاریخ زایمان و سن حاملگی			

اهداف رفتاری :   ۱- با استفاده از تاریخهای فرضی آخرین قاعدگی سن حاملگی و تاریخ زایمان رامحاسبه کند .   ۲- نحوه تکامل عملکردی قلب و عروق و خونسازی در جنین رابه اختصاربیان کند .   ۳- گردش خون جنینی رابرروی شکل توضیح دهد .
روش تدریس : نمایش اسلاید ، سخنرانی ،بحث گروهی، پرسش وپاسخ ، استفاده مستقیم از کتابهای مرجع بخصوص بارداری وزایمان ویلیامز و حل مساله
حیطه یادگیری : شناختی وروانی حرکتی

عنوان جلسه:ادامه   امبریونز   وتکامل   مورفولوژیک   جنین   شماره جلسه :۶
هدف کلی : آشنایی باچگونگی تکامل عملکردی دستگاههای مختلف بدن جنین: جمجمه جنین واقطار مهم ان ، ریه ، دستگاه گوارش ، دستگاه ادراری و...
اهداف رفتاری :   ۱- استخوانهای جمجمه واقطار مهم ان راروی مولاژ سر جنین نشان دهد .   ۲- نحوه تکامل عملکردی دستگاه گوارش ، ریه ها ، ، دستگاه ادراری و...را به اختصار توضیح دهد .   ۳- مراحل تکامل دستگاه تناسلی جنین ، تمایز جنسی وعلل ابهام تناسلی را شرح دهد .
روش تدریس : نمایش اسلاید ، سخنرانی ،بحث گروهی، پرسش وپاسخ ، استفاده مستقیم از کتابهای مرجع بخصوص بارداری وزایمان ویلیامز ومولاژجمجمه جنین
حیطه یادگیری : شناختی وروانی حرکتی

عنوان جلسه : تغییرات فیزیولوژیک دستگاههای مختلف بدن مادر در دوران بارداری   شماره جلسه :۷
هدف کلی : شناخت تغییرات فیزیولوژیک دستگاههای مختلف بدن مادر در دوران بارداری : دستگاه تناسلی، پوست و پستانها، تغییرات متابولیک و هماتولوژیک
اهداف رفتاری :   ۱- تغییرات فیزیولوژیک دستگاه تناسلی (رحم، سرویکس ، تخمدانها، لوله های فالوپ ،واژن و پرینه) در بارداری را شرح دهد.   ۲- تغییرات فیزیولوژیک پوست و پستانها را در بارداری شرح دهد.   ۳- تغییرات متابولیک بارداری را شرح دهد   ۴- تغییرات هماتولوژیک (خون ، عملکردهای ایمنولوژیک ،انعقاد و.....)را در بارداری شرح دهد.
روش تدریس : نمایش اسلاید ، سخنرانی ،بحث گروهی، پرسش وپاسخ ، استفاده مستقیم از کتابهای مرجع بخصوص بارداری وزایمان ویلیامز
حیطه یادگیری : شناختی

عنوان جلسه : ادامه تغییرات فیزیولوژیک دستگاههای مختلف بدن مادر در دوران بارداری   شماره جلسه :۸
هدف کلی : شناخت تغییرات فیزیولوژیک دستگاههای مختلف بدن مادر در دوران بارداری : دستگاه تنفسی، ادراری ، گوارشی ، عضلانی اسکلتی ، قلبی عروقی واندوکراین
اهداف رفتاری :

۱- تغییرات دستگاه تنفسی را در بارداری شرح دهد.   ۲- تغییرات دستگاه ادراری را در بارداری شرح دهد.   ۳- تغییرات دستگاه گوارش را در بارداری شرح دهد.   ۴- تغییرات سیستم اندوکراین را در بارداری شرح دهد.   ۵- تغییرات دستگاه عضلانی-اسکلتی را در بارداری شرح دهد.   ۶- تغییرات دستگاه قلبی-عروقی را در بارداری شرح دهد.
روش تدریس: نمایش اسلاید ، سخنرانی ، بحث گروهی، پرسش و پاسخ ، استفاده مستقیم از کتابهای مرجع بخصوص بارداری وزایمان ویلیامز
حیطه یادگیری: شناختی

عنوان جلسه: مشاوره و مراقبتهای پیش از بارداری	شماره جلسه: ۹
هدف کلی: آشنایی با مشاوره و مراقبتهای پیش از بارداری	
اهداف رفتاری ۱- مراقبت پیش از بارداری را تعریف نماید. ۲- مزایای مشاوره قبل از بارداری را بیان نماید. ۳- در مورد اختلالات مزمن طبی از قبیل دیابت، صرع و ... که مشاوره قبل از حاملگی در مورد آنها مفید واقع می شود ، توضیح دهد. ۴- در مورد اختلالات مادرزادی از جمله نقائص لوله عصبی ،تالاسمی و ... که مشاوره قبل از حاملگی در مورد آنها مفید واقع می شود ، توضیح دهد. ۵- مراحل ویزیت مشاوره قبل از بارداری را شرح دهد.	
روش تدریس: نمایش اسلاید ، سخنرانی ، بحث گروهی، پرسش و پاسخ ، استفاده مستقیم از کتابهای مرجع بخصوص بارداری وزایمان ویلیامز	
حیطه یادگیری: شناختی	

عنوان جلسه: مراقبتهای دوران بارداری	شماره جلسه: ۱۰
هدف کلی: آشنایی با اهداف و اجزای مراقبتهای دوران بارداری و علائم حاملگی	
اهداف رفتاری ۱- مراقبتهای دوران بارداری را تعریف نماید. ۲- اهداف مراقبتهای دوران بارداری را بیان نماید. ۳- علائم و نشانه های بارداری (فرضی ، احتمالی و قطعی) را شرح دهد. ۴- اجزای اولین ویزیت دوره بارداری (شرح حال ، معاینات و آزمایشات متداول) را شرح دهد. ۵- آزمایشات متداول در بارداری را بنویسد. ۶- زمان انجام ویزیت های بعدی و اقدامات لازم در هر ویزیت را بیان نماید.	
روش تدریس: نمایش اسلاید ، سخنرانی ، بحث گروهی، پرسش و پاسخ ، استفاده مستقیم از کتابهای مرجع بخصوص بارداری وزایمان ویلیامز و Case Presentation	
حیطه یادگیری: شناختی و روانی حرکتی	

عنوان جلسه: تغذیه دوران بارداری	شماره جلسه: ۱۱
هدف کلی: آشنایی با تغذیه صحیح دوران بارداری (کالری ، مواد مغذی مهم ، اضافه وزن مناسب و ...)	
اهداف رفتاری: ۱- نیازهای تغذیه ای دوران بارداری را بیان نماید. ۲- در مورد مواد غذایی غیر مجاز در بارداری توضیح دهد.	

۳- اهمیت وزن گیری مناسب در بارداری را شرح دهد.   ۴- توصیه های تغذیه ای برای خانمهای باردار چاق و دارای اضافه وزن را بیان نماید.   ۵- توصیه های تغذیه ای برای خانمهای باردار لاغر را بیان نماید.   ۶- توصیه های تغذیه ای برای مشکلات دوره بارداری (سوزش معده، تهوع و استفراغ ، یبوست و...) را شرح دهد.   ۷- در مورد الگوی افزایش وزن در بارداری توضیح دهد.   ۸- میزان افزایش وزن برای مادران نوجوان و بالغ را بر اساس نمایه توده بدنی شرح دهد.   ۹- نحوه ترسیم نمودار و ثبت وزن گیری در بارداری (تک قلو- چند قلو) را شرح دهد.   ۱۰- معیارهای وزن گیری نامناسب را بیان نماید.   ۱۱- مهمترین علل وزن گیری نامناسب را بیان نماید.
روش تدریس: نمایش اسلاید ، سخنرانی ، بحث گروهی، پرسش و پاسخ ، استفاده مستقیم از کتابهای مرجع بخصوص بارداری وزایمان ویلیامز و Case Presentation
حیطه یادگیری شناختی

عنوان جلسه: بهداشت دوران بارداری، شکایتهای شایع در بارداری ، علائم غیر طبیعی در حاملگی   شماره جلسه: ۱۲
هدف کلی: آشنایی با بهداشت دوران بارداری، شکایتهای شایع در بارداری ، علائم غیر طبیعی در حاملگی
اهداف رفتاری   ۱- نحوه اداره صحیح مسائل مختلف بهداشت عمومی دوران بارداری نظیر : فعالیت شغلی ، مسافرت ، ورزش ، ایمن سازی ، مصرف الکل و کافئین و... را شرح دهد.   ۲- در مورد شکایات شایع دوران بارداری (تهوع و استفراغ، مشکلات ادراری و...) توضیح دهد.   ۳- نحوه رفع شکایات شایع دوران بارداری (تهوع و استفراغ، مشکلات ادراری و...) را بیان نماید.   ۴- علائم خطر دوران بارداری را بیان نماید.
روش تدریس: نمایش اسلاید ، سخنرانی ، بحث گروهی، پرسش و پاسخ ، استفاده مستقیم از کتابهای مرجع بخصوص بارداری وزایمان ویلیامز و Case Presentation
حیطه یادگیری شناختی

عنوان جلسه: روشهای بررسی جنین   شماره جلسه: ۱۳
هدف کلی: آشنایی با روشهای بررسی جنین :سونوگرافی ، انالیتهای سرمی نظیر الفای فیتو پروتئین سرم مادر و...، امنیوسنتز و نمونه برداری از پرزهای کوریونی
اهداف رفتاری: ۱- کاربردهای سونوگرافی در بارداری را شرح دهد .   ۲- روش انجام ، مزایا و معایب امنیوسنتز و نمونه برداری از پرزهای کوریونی را تشریح کند .   ۳- اندیکاسیونها، زمان ، نحوه انجام و تفسیر تستهای سرمی (الفای فیتو پروتئین سرم مادر و...) را بیان نماید.
روش تدریس: نمایش اسلاید ، سخنرانی ، بحث گروهی، پرسش و پاسخ ، استفاده مستقیم از کتابهای مرجع بخصوص بارداری وزایمان ویلیامز و Case Presentation
حیطه یادگیری شناختی

عنوان جلسه: ادامه روشهای بررسی جنین   شماره جلسه: ۱۴
هدف کلی: آشنایی با تست بدون استرس (NST) ، تست استرس انقباضی (OCT) و پروفیل بیوفیزیکی
اهداف رفتاری:

۱-الگوهای ضربان قلب جنین را شرح دهد .
۲-اندیکاسیونها ، زمان ، نحوه انجام و تفسیر تست بدون استرس (NST) ، تست استرس انقباضی (OCT) و پروفیل بیوفیزیکی را توضیح دهد .
روش تدریس: نمایش اسلاید ، سخنرانی ، بحث گروهی، پرسش و پاسخ ، استفاده مستقیم از کتابهای مرجع بخصوص بارداری وزایمان ویلیامز و Case Presentation با نوارهای NST
حیطه یادگیری شناختی

عنوان جلسه	تشخیص وضعیت قرارگیری جنین نسبت به کانال زایمانی
شماره جلسه : ۱۵	
هدف کلی : آشنایی با وضعیت و انگاژمان و راههای تشخیص آن : مانورهای لئوپولد و... قرار ، نمایش، حالت ، وضعیت و انگاژمان و انگاژمان جنین نسبت به کانال زایمانی:	
اهداف رفتاری:	
۱- انواع قرار ، نمایش، حالت ، وضعیت و انگاژمان جنین را با استفاده از مولاژ نشان دهد.	
۲- مانورهای لئوپولد را روی مولاژ نمایش دهد.	
۳- نحوه انجام معاینه و اژینال جهت تشخیص نمایش و وضعیت جنین در لگن را روی مولاژ نشان دهد.	
روش تدریس: نمایش اسلاید ، سخنرانی ، بحث گروهی، پرسش و پاسخ ، استفاده مستقیم از کتابهای مرجع بخصوص بارداری وزایمان ویلیامز و مولاژ معاینات لئوپولد و معاینه و اژینال	
حیطه یادگیری : شناختی و روانی حرکتی	

عنوان جلسه : کلاسهای امادگی و خوشایند سازی بارداری و زایمان ، احکام اسلام در مورد بهداشت زمان لقاح و دوران بارداری
شماره جلسه : ۱۶
هدف کلی : آشنایی با مباحث کلاسهای امادگی و خوشایند سازی بارداری و زایمان ، احکام اسلام در مورد بهداشت زمان لقاح و دوران بارداری
اهداف رفتاری:
۱- اهداف کلاسهای امادگی و خوشایند سازی بارداری و زایمان را شرح دهد.
۲- در مورد مسائل مربوط به کلاسهای امادگی و خوشایند سازی بارداری و زایمان از قبیل تغذیه ، تمرینات بدنی ، رفتارهای جنسی، تمرینات تنفسی و تن آرامی و... توضیح دهد.
۳- احکام اسلام در مورد بهداشت زمان لقاح را شرح دهد.
۴- احکام اسلام در مورد بهداشت دوران بارداری را شرح دهد.
روش تدریس: نمایش اسلاید ، سخنرانی ، بحث گروهی، پرسش و پاسخ ، استفاده مستقیم از کتابهای مرجع بخصوص بارداری وزایمان ویلیامز ، نمایش فیلم ورزشهای دوران بارداری و کلاسهای دوران بارداری
حیطه یادگیری : شناختی

وسایل کمک آموزشی : وایت بورد ، کامپیوتر ، ویدئو پروژکتور ، اسلاید ، کتاب ، مولاژ دستگاه تناسلی زنان ، مولاژ لگن استخوانی ، مولاژ مجسمه جنین و مولاژ زایمان

نحوه ارزشیابی دانشجو : امتحان میان ترم (۸ نمره) ، پایان ترم (۸ نمره) ، کوئیز (۲ نمره) و فعالیت کلاسی (۲ نمره)

تکالیف دانشجویی : ارائه یک مقاله تحقیقی جدید در زمینه تغذیه بارداری ، درمان مشکلات شایع مثل تهوع و استفراغ و یاسایر مسائل روز و مورد علاقه

نوع سؤالات امتحانی : چهار گزینه ای ، تشریحی ، جاخالی و جورکردنی

وظایف دانشجو : حضور به موقع در کلاس ، نداشتن غیبت بیش از حد مجاز ، عدم استفاده از تلفن همراه در کلاس ،

پاسخ به سؤالات مطرح شده در کلاس ، شرکت در بحث گروهی و case presentation ، تعیین سن حاملگی و تاریخ زایمان با استفاده از تاریخ آخرین قاعدگی ، توضیح قسمتهای مختلف دستگاه تناسلی و لگن روی اسلایدو مولاژ دستگاه تناسلی و لگن ، توضیح استخوانها و اقطار سر جنین روی مولاژ مجسمه جنین ، انجام مانورهای لئوپولدو معاینه و ژینال روی مولاژ زایمان ، شرکت در کونیزهای کلاسی و امتحانات میان ترم و پایان ترم

منابع :

فارسی :

- ۱- برنامه کشوری مادری ایمن: مراقبتهای ادغام یافته سلامت مادران (راهنمای خدمات خارج بیمارستانی) ویژه دانش اموخته مامایی ؛ وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی ، دفتر سلامت جمعیت خانواده و مدارس اداره سلامت مادران ؛ ویرایش هفتم ، چاپ هفتم ، نشر اصفهان ، پدیده گویا ، ۱۳۹۵
- ۲- ترکستانی فرحناز ، عابدینی مهراندخت ، رادپویان لاله و...؛ راهنمای کشوری ارائه خدمات مامایی و زایمان ؛ وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی ، بازنگری سوم ، چاپ چهارم ، ۱۳۹۶
- ۳- دنفورت دیوید ، مامایی و بیماریهای زنان ، ویراست دهم ، ۲۰۰۸ ، ترجمه بهرام قاضی جهانی و... ، ۱۳۹۱
- ۴- سادلر تامس ، جنین شناسی پزشکی لانگمن ، ویراست دوازدهم ، ۲۰۱۲ ، ترجمه روشنگ قطبی ، ۱۳۹۱
- ۵- فریتز مارک ، اسپیروف لئون ؛ اندوکرینولوژی بالینی زنان و ناباروری ؛ ویراست هشتم ۲۰۱۱ ، ترجمه روشنگ قطبی و بهرام قاضی جهانی ؛ انتشارات گلپان ، ۱۳۹۱

لاتین:

6- Bennet t v.Ruth , Brown Linda K. , Cooper Margaret ,...; Myles Textbook for Midwives ;;16th ed. ; 2014

7- Berek Janathan S ; Berek & Novaks Gynecology ;15 th E.,2012

8- Cunningham , leveno,...; Williams Obstetrics ; 24 Th . E . , 2014

9- Varney Helen , King Tekoa L. , Brucker Mary C.,...; Varneys Midwifery ; 5th ed.;2015

به نام خدا

دانشگاه آزاد اسلامی استهبان

دانشکده پرستاری و مامایی

طرح دوره (Course Plan)

نام درس : بارداری و زایمان ۱- بارداری طبیعی	نوع درس : نظری	تعداد واحد : ۲
مقطع و رشته تحصیلی فراگیران : کارشناسی پیوسته مامایی ترم ۳	مدرس : مهنازجانثار	
دروس پیش نیاز : دروس علوم پایه		
نیمسال تحصیلی : ۱- ۹۸- ۹۷	تاریخ شروع کلاس : ۹۷/۶/۲۷	تاریخ پایان کلاس : ۹۷/۱۰/۱۱
مشخصه درس : ۵۴۴	روز و ساعت برگزاری : سه شنبه ۱۵:۴۵ الی ۱۹	
مکان برگزاری : ساختمان مدرس ، کلاس ۴	مسئول درس : جانثار	
روز و ساعت حضور مسئول درس : ۹:۱۵ سه شنبه الی ۱۷:۳۰ چهارشنبه	تاریخ امتحان پایان ترم :	

شرح درس : شناخت کامل از فیزیولوژی حاملگی، اهمیت بهداشت و تغذیه زنان باردار، اصول مراقبتهای دوران بارداری، تشخیص موارد غیر طبیعی در بارداری و اقدامات لازم ، آموزش بهداشت به مادر و خانواده در زمینه مسائل جسمانی، روانی، اجتماعی ، عاطفی و مذهبی

اهداف کلی :

- ۱- شناخت کامل فیزیولوژی حاملگی ، تشخیص حاملگی ، اهمیت بهداشت و تغذیه دوران بارداری ، اصول مراقبتهای دوران بارداری ، شکایات شایع ناشی از حاملگی و طرق پیشگیری از آنها ، تشخیص موارد طبیعی از غیر طبیعی در دوران بارداری و آشنایی با اقدامات و مراقبتهای لازم در هر مورد
- ۲- آموزش بهداشت به مادر و خانواده در زمینه مسائل جسمانی ، روانی ، اجتماعی و عاطفی

اهداف رفتاری :

- ۱- مامائی را تعریف نماید.
- ۲- اهداف علم مامائی را بیان نماید.
- ۳- جایگاه ماما در سیستم ارائه مراقبتها را شرح دهد.
- ۴- شاخص های بهداشتی مهم در مامایی (تولد ، مرگ جنینی و نوزادی و مادری ، تولد ترم و پره ترم و پست ترم و...) را شرح دهد.
- ۵- تاثیر خدمات مامایی بر شاخص های بهداشتی را بیان نماید.
- ۶- ساختمان بافت نرم دستگاه تناسلی داخلی و خارجی زنانه (فرج ، واژن ، رحم ، لوله های فالوپ، تخمدانها ، رباطها و کف لگن) را با استفاده از مولاژ و اسلاید توضیح دهد .
- ۷- ساختمان لگن، تنگه ها و اقطار ان را با استفاده از اسلاید و مولاژ نشان دهد.
- ۸- انواع لگن و تفاوتهای آنها را با استفاده از اسلاید و مولاژ توضیح دهد .

- ۹- عملکرد دهیپوتالاموس ، هیپوفیز ، تخمدانها و اندومتر رحم در سیکل قاعدگی را توضیح دهد.
- ۱۰- در مورد سیکل قاعدگی منتهی به حاملگی توضیح دهد.
- ۱۱- نحوه شکل گیری جفت را شرح دهد.
- ۱۲- ویژگیهای شیمیایی و عملکرد هورمونهای جفتی (استروژن ، پروژسترون ، HCG ، HPL و...) را بیان نماید.
- ۱۳- در مورد نحوه تولید پروژسترون در جفت توضیح دهد.
- ۱۴- بیوسنتز استروژن در جفت را شرح دهد.
- ۱۵- وضعیتهای جنینی موثر بر تولید استروژن را تشریح نماید .
- ۱۶- در مورد ساختار و عملکرد بندناف توضیح دهد.
- ۱۷- مشخصات پرده های جنینی و مایع آمنیون و عملکرد آنها را بیان نماید.
- ۱۸- با استفاده از تاریخهای فرضی آخرین قاعدگی سن حاملگی و تاریخ زایمان را محاسبه کند .
- ۱۹- نحوه تکامل عملکردی قلب و عروق و خونسازی در جنین را به اختصار بیان کند .
- ۲۰- گردش خون جنینی را بر روی شکل توضیح دهد .
- ۲۱- استخوانهای جمجمه جنین و اقطار مهم آن را روی مولاژ سر جنین نشان دهد .
- ۲۲- نحوه تکامل عملکردی دستگاه گوارش ، ریه ها ، ، دستگاه ادراری و... در جنین را به اختصار توضیح دهد .
- ۲۳- مراحل تکامل دستگاه تناسلی جنین ، تمایز جنسی و علل ابهام تناسلی را شرح دهد .
- ۲۴- تغییرات فیزیولوژیک دستگاه تناسلی مادر (رحم، سرویکس ، تخمدانها، لوله های فالوپ ، واژن و پرینه) در بارداری را شرح دهد.
- ۲۵- تغییرات فیزیولوژیک پوست و پستانها را در بارداری شرح دهد.
- ۲۶- تغییرات متابولیک بارداری را شرح دهد
- ۲۷- تغییرات هماتولوژیک (خون ، عملکردهای ایمونولوژیک ، انعقاد و.....) را در بارداری شرح دهد.
- ۲۸- تغییرات فیزیولوژیک دستگاه تنفسی، ادراری ، گوارش و... مادر در بارداری را شرح دهد.
- ۲۹- مراقبت پیش از بارداری را تعریف نماید.
- ۳۰- مزایای مشاوره قبل از بارداری را بیان نماید.
- ۳۱- در مورد اختلالات مزمن طبی از قبیل دیابت ،صرع و ...که مشاوره قبل از حاملگی در مورد آنها مفید واقع می شود ، توضیح دهد.
- ۳۲- در مورد اختلالات مادرزادی از جمله نقائص لوله عصبی ،تالاسمی و ...که مشاوره قبل از حاملگی در مورد آنها مفید واقع می شود ، توضیح دهد.
- ۳۳- مراحل ویزیت مشاوره قبل از بارداری را شرح دهد.
- ۳۴- مراقبتهای دوران بارداری را تعریف نماید.
- ۳۵- اهداف مراقبتهای دوران بارداری را بیان نماید.
- ۳۶- علائم و نشانه های بارداری (فرضی ، احتمالی و قطعی) را شرح دهد.
- ۳۷- اجزای اولین ویزیت دوره بارداری (شرح حال ، معاینات و آزمایشات متداول) را شرح دهد.
- ۳۸- آزمایشات متداول در بارداری را بنویسد.
- ۳۹- زمان انجام ویزیتهای بعدی و اقدامات لازم در هر ویزیت را بیان نماید.
- ۴۰- نیازهای تغذیه ای دوران بارداری را بیان نماید.
- ۴۱- در مورد مواد غذایی غیر مجاز در بارداری توضیح دهد.
- ۴۲- اهمیت وزن گیری مناسب در بارداری را شرح دهد.
- ۴۳- توصیه های تغذیه ای برای خانمهای باردار لاغر ،چاق و دارای اضافه وزن را بیان نماید.

- ۴۴- توصیه های تغذیه ای برای مشکلات دوره بارداری (سوزش معده، تهوع و استفراغ، یبوست و...) را شرح دهد.
- ۴۵- در مورد الگوی افزایش وزن در بارداری توضیح دهد.
- ۴۶- میزان افزایش وزن برای مادران نوجوان و بالغ را بر اساس نمایه توده بدنی شرح دهد.
- ۴۷- نحوه ترسیم نمودار و ثبت وزن گیری در بارداری (تک قلو، چند قلو) را شرح دهد.
- ۴۸- مهمترین علل وزن گیری نامناسب را بیان نماید.
- ۴۹- نحوه اداره صحیح مسائل مختلف بهداشت عمومی دوران بارداری نظیر: فعالیت شغلی، مسافرت، ورزش، ایمن سازی، مصرف الکل و کافئین و... را شرح دهد.
- ۵۰- در مورد شکایات شایع دوران بارداری (تهوع و استفراغ، مشکلات ادراری و...) توضیح دهد.
- ۵۱- نحوه رفع شکایات شایع دوران بارداری (تهوع و استفراغ، مشکلات ادراری و...) را بیان نماید.
- ۵۲- علائم خطر دوران بارداری را بیان نماید.
- ۵۱- کاربردهای سونوگرافی در بارداری را شرح دهد.
- ۵۲- روش انجام، مزایا و معایب امنیوسنتز و نمونه برداری از پرزهای کوریونی را تشریح کند.
- ۵۳- اندیکاسیونها، زمان، نحوه انجام و تفسیر تستهای سرمی (الفا فیتو پروتئین سرم مادر و...) را بیان نماید.
- ۵۴- الگوهای ضربان قلب جنین را شرح دهد.
- ۵۵- اندیکاسیونها، زمان، نحوه انجام و تفسیر تست بدون استرس (NST)، تست استرس انقباضی (OCT) و پروفیل بیوفیزیکی را توضیح دهد.
- ۵۶- انواع قرار، نمایش، حالت، وضعیت و انگاژمان جنین را با استفاده از مولاز نشان دهد.
- ۵۷- مانورهای لئوپولد را روی مولاز نمایش دهد.
- ۵۸- نحوه انجام معاینه واژینال جهت تشخیص نمایش و وضعیت جنین در لگن را روی مولاز نشان دهد.
- ۵۸- اهداف کلاسهای آمادگی و خوشایند سازی بارداری و زایمان را شرح دهد.
- ۵۹- در مورد مسائل مربوط به کلاسهای آمادگی و خوشایند سازی بارداری و زایمان از قبیل تغذیه، تمرینات بدنی، رفتارهای جنسی، تمرینات تنفسی و تن آرامی و... توضیح دهد.
- ۶۰- احکام اسلام در مورد بهداشت زمان لقاح و دوران بارداری را شرح دهد.
- روش تدریس:** نمایش اسلاید، سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ، حل مساله، استفاده مستقیم از کتابهای مرجع بخصوص بارداری و زایمان و بلیامز، Case Presentation، استفاده از مولاز لگن استخوانی زنانه، مولاز جنین - نوزاد و مولاز زایمان
- وسایل کمک آموزشی:** وایت بورد، کامپیوتر، ویدئو پروژکتور، اسلاید، کتاب، مولاز دستگاه تناسلی زنان، مولاز لگن استخوانی، مولاز مجسمه جنین و مولاز زایمان
- نحوه ارزشیابی دانشجویی:** امتحان میان ترم (۸ نمره)، پایان ترم (۸ نمره)، کوئیز (۲ نمره) و فعالیت کلاسی (۲ نمره)
- تکالیف دانشجویی:** ارائه یک مقاله تحقیقی جدید در زمینه تغذیه بارداری، درمان مشکلات شایع مثل تهوع و استفراغ و یاسایر مسائل روز و مورد علاقه
- نوع سؤالات امتحانی:** چهار گزینه ای، تشریحی، جاخالی و جورکردنی

وظایف دانشجو : حضور به موقع در کلاس ، نداشتن غیبت بیش از حد مجاز ، عدم استفاده از تلفن همراه در کلاس ،

پاسخ به سوالات مطرح شده در کلاس ، شرکت در بحث گروهی و case presentation ، تعیین سن حاملگی و تاریخ زایمان با استفاده از تاریخ آخرین قاعدگی ، توضیح قسمت‌های مختلف دستگاه تناسلی و لگن روی اسلاید مولژ دستگاه تناسلی و لگن ، توضیح استخوانها و اقطار سر جنین روی مولژ مجسمه جنین ، انجام مانورهای لئوپولدومعاینه و ژینال روی مولژ زایمان ، شرکت در کوئیزهای کلاسی و امتحانات میان ترم و پایان ترم

منابع :

فارسی:

- ۱- برنامه کشوری مادری ایمن: مراقبتهای ادغام یافته سلامت مادران (راهنمای خدمات خارج بیمارستانی) ویژه دانش اموخته مامایی ؛ وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی ، دفتر سلامت جمعیت خانواده و مدارس اداره سلامت مادران ؛ ویرایش هفتم ، چاپ هفتم ، نشر اصفهان ، پدیده گویا ، ۱۳۹۵
- ۲- ترکستانی فرحناز ، عابدینی مهراندخت ، رادپویان لاله و...؛ راهنمای کشوری ارائه خدمات مامایی وزایمان ؛ وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی ، بازنگری سوم ، چاپ چهارم ، ۱۳۹۶
- ۳- دنفورث دیوید ، مامایی و بیماریهای زنان ، ویراست دهم ، ۲۰۰۸ ، ترجمه بهرام قاضی جهانی و... ، ۱۳۹۱
- ۴- سادلر تامس ، جنین شناسی پزشکی لانگمن ، ویراست دوازدهم ، ۲۰۱۲ ، ترجمه روشنگ قطبی ، ۱۳۹۱
- ۵- فریتز مارک ، اسپیروف لئون ؛ اندوکرینولوژی بالینی زنان و ناباروری ؛ ویراست هشتم ۲۰۱۱ ، ترجمه روشنگ قطبی و بهرام قاضی جهانی ؛ انتشارات گلپان ، ۱۳۹۱

لاتین:

6- Bennet t v.Ruth , Brown Linda K. , Cooper Margaret ,...; Myles Textbook for Midwives ;;16th ed. ; 2014

7- Berek Janathan S ; Berek & Novaks Gynecology ;15 th E.,2012

8- Cunningham , leveno,...; Williams Obstetrics ; 24 Th . E . , 2014

9- Varney Helen , King Tekoa L. , Brucker Mary C.,...; Varneys Midwifery ; 5th ed.;2015

تقویم درس :

مدرس	عنوان	جلسه
جانثار	علم مامائی ، جایگاه ماما، شاخص های بهداشتی ، تشریح بافت نرم دستگاه تناسلی داخلی و خارجی زنانه	۱
"	ساختمان لگن استخوانی ، انواع لگن	۲
"	فیزیولوژی سیکل قاعدگی	۳
"	جفت ، پرده های جنینی ، مایع آمنیون ، بند ناف و هورمونهای جفتی	۴
"	امبریونز و تکامل مورفولوژیک جنین	۵
"	ادامه امبریونز و تکامل مورفولوژیک جنین	۶
"	تغییرات فیزیولوژیک دستگاههای مختلف بدن مادر در دوران بارداری	۷
"	ادامه تغییرات فیزیولوژیک دستگاههای مختلف بدن مادر در دوران بارداری	۸
"	مشاوره و مراقبتهای پیش از بارداری	۹
"	مراقبتهای دوران بارداری	۱۰
"	تغذیه دوران بارداری	۱۱
"	بهداشت دوران بارداری، شکایتهای شایع در بارداری ، علائم غیر طبیعی در حاملگی	۱۲
"	روشهای بررسی جنین	۱۳
"	ادامه روشهای بررسی جنین	۱۴
"	تشخیص وضعیت قرارگیری جنین نسبت به کانال زایمانی	۱۵
"	کلاسهای آمادگی و خوشایند سازی بارداری و زایمان ، احکام اسلام در مورد بهداشت زمان لقاح و دوران بارداری	۱۶